

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державна установа «Центральний методичний
кабінет
підготовки молодших спеціалістів» МОЗ України

ПОГОДЖЕНО

Директор Державної установи
«Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів
МОЗ України»

Т.І. Чернишенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Директора Департаменту
кадрової політики, освіти, науки
та запобігання корупції МОЗ
України

О.П. Волосовець

СОЦІОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

для вищих медичних (фармацевтичних)
навчальних закладів I—III рівнів акредитації

Київ
2011

СОЦІОЛОГІЯ

Укладачі:

О.Ф. Гаврилюк — канд. мед. наук, викладач-методист, викладач вищої категорії, директор Погребищенського медичного коледжу;

Ю.Б. Панасюк — викладач вищої категорії, заступник директора Погребищенського медичного коледжу з гуманітарної освіти та виховання.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Погребищенського медичного коледжу 25 жовтня 2011 р., протокол № 2.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні опорної циклової комісії з дисциплін хірургічного профілю ВМ(Ф)НЗ I—III рівнів акредитації МОЗ України.

Рецензенти:

С.В. Черкасов — доктор філософ. наук, професор, завідувач кафедри філософії Вінницького медичного університету ім. М.І. Пирогова;

Г.О. Слабкий — доктор медичних наук, професор, директор інституту стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з дисципліни “Соціологія” складено для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I—III рівнів акредитації відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ та ОПП, затверджених МОН України та МОЗ України в 2011 р. та навчальних планів 2011 р.

Соціологія — це інтегративна, міждисциплінарна наука, яка містить основи знань багатьох інших природничих, соціальних та гуманітарних дисциплін, що забезпечує появу нових галузей соціологічного знання, зокрема і медичної соціології.

Вивчення дисципліни дасть можливість студентам-медикам сформуванню поглядів на суспільство як на складний, але цільний і динамічний організм, та на своє місце як людини і як фахівця в суспільній системі.

У програмі дисципліни велику увагу приділено вивченню спеціальних соціологічних теорій.

Вивчення тем навчальної дисципліни сприятиме формуванню світоглядних позицій і переконань щодо ролі медицини та медичного працівника в суспільстві.

Після вивчення дисципліни **студенти повинні знати:**

- основні етапи розвитку соціологічної думки і сучасні напрями її розвитку;
- визначення суспільства як соціальної реальності і цілісної саморегулюючої системи;
- основи соціальної диференціації та вплив її на людину;
- основні соціальні інститути, що забезпечують розвиток суспільства;
- механізми виникнення і способи розв’язання соціальних конфліктів;
- соціальну суть особистості, поняття соціалізації;
- соціальну суть праці;
- соціальні відносини, які формуються в трудовому колективі;
- теоретичні основи механізмів функціонування демократії;
- суть етнічних процесів та міжетнічних відносин;
- вплив релігії на суспільне життя;
- значення шлюбних відносин та сімейного життя для людини і суспільства;
- роль у суспільстві медицини як соціального інституту;
- зв’язок медицини з іншими соціальними інститутами та галузями суспільного життя;
- соціальні моделі системи охорони здоров’я;
- методику проведення соціологічних досліджень в медичній галузі.

Студенти повинні вміти:

- аналізувати явища соціального життя;
- орієнтуватися у системі зв'язків медицини та соціального життя;
- визначати роль соціальних впливів на здоров'я людини;
- орієнтуватися в реаліях економічного та політичного життя сучасного суспільства;
- проводити зрівняльний аналіз існуючих систем охорони здоров'я;
- підготувати і провести соціологічне дослідження.

Студенти мають бути поінформовані про:

- напрями соціологічних досліджень в галузі медицини;
- сучасні теорії індустріальної соціології;
- типи існуючих в сучасному світі політичних систем;
- шляхи вирішення проблем гендерної рівності в різних країнах світу.

За рішенням циклової комісії години, відведені для позааудиторної самостійної роботи, можуть бути використані для проведення студентами під керівництвом викладача конкретних соціологічних досліджень з тематики соціології медицини та соціології здоров'я.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
для спеціальності
5.12010101 “Лікувальна справа”,
5.12010105 “Акушерська справа”,
5.12010106 “Стоматологія ортопедична”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	5	2	1	3
2	Методика проведення соціологічних досліджень	9	2	1	5
3	Суспільство як соціальний організм	6	2	2	2
4	Особистість. Соціалізація особистості	6	2	2	2
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	6	2	2	2
6	Соціологія політики	4	2	1	2
7	Етносоціологія. Соціологія релігії	6	2	1	2
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	6	2	2	2
9	Соціологія медицини та здоров'я	6	2	2	2
Усього		54	18	14	22

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН для спеціальності 5.12010102 “Сестринська справа”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	6	2		4
2	Методика проведення соціологічних досліджень	6	2	2	2
3	Суспільство як соціальний організм	6	2	2	2
4	Особистість. Соціалізація особистості	6	2	2	2
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	6	2	2	2
6	Соціологія політики	6	2	2	2
7	Етносоціологія. Соціологія релігії	6	2	2	2
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	6	2	2	2
9	Соціологія медицини та здоров'я	6	2	2	2
Усього		54	18	16	20

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН для спеціальності 5.12010103 “Медико-профілактична справа”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	5	2	1	2
2	Методика проведення соціологічних досліджень	6	2	1	3
3	Суспільство як соціальний організм	7	2	2	3
4	Особистість. Соціалізація особистості	7	2	2	3
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	6	2	2	2
6	Соціологія політики	5	1	1	3
7	Етносоціологія. Соціологія релігії	5	1	1	3
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	7	2	2	3
9	Соціологія медицини та здоров'я	6	2	2	2
Усього		54	16	14	24

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН для спеціальності 5.12010201 “Лабораторна діагностика”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	5	2	1	2
2	Методика проведення соціологічних досліджень	6	2	1	3
3	Суспільство як соціальний організм	6	2	2	2
4	Особистість. Соціалізація особистості	6	2	2	2
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	8	4	2	2
6	Соціологія політики	6	2	2	2
7	Етносоціологія. Соціологія релігії	6	2	2	2
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	6	2	2	2
9	Соціологія медицини та здоров'я	5	2	1	2
Усього		54	20	15	19

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН для спеціальності 5.12020101 “Фармація”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	6	2	1	3
2	Методика проведення соціологічних досліджень	6	2		4
3	Суспільство як соціальний організм	6	4	1	1
4	Особистість. Соціалізація особистості	6	2	1	3
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	6	4	1	1
6	Соціологія політики	7	2	1	4
7	Етносоціологія. Соціологія релігії	6	2	1	3
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	4	2	1	1
9	Соціологія медицини та здоров'я	7	4	1	2
Усього		54	24	8	22

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН для спеціальності 5.12010104 “Стоматологія”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	5	2	1	2
2	Методика проведення соціологічних досліджень	6	2	1	3
3	Суспільство як соціальний організм	6	2	1	3
4	Особистість. Соціалізація особистості	6	2	1	3
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	6	2	2	2
6	Соціологія політики	6	2	1	3
7	Етносоціологія. Соціологія релігії	6	2	1	3
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	7	2	2	3
9	Соціологія медицини та здоров'я	6	2	2	2
Усього		54	18	12	24

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Зародження та становлення соціології медицини.
2. Вимоги до складання анкет та опитувальних листів та види запитань.
3. Оброблення та аналіз соціологічної інформації.
4. Методи формування вибірки.
5. Основні напрями соціологічних досліджень у галузі медицини.
6. Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина як соціальний інститут.
7. Основні теорії соціалізації.
8. Основні етапи процесу соціалізації.
9. Трудовий колектив та його структура.
10. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.
11. Політична система в Україні.
12. Громадські організації та громадсько-політичні рухи.
13. Релігійні процеси в Україні.
14. Взаємозв'язок релігії й медицини як соціальних інститутів.
15. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.
16. Роль медицини в забезпеченні відтворення населення та планування сім'ї.
17. Соціальна організація медичної допомоги в Україні.
18. Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

ЗМІСТ

Тема 1. Соціологія як наука

ЛЕКЦІЯ

Предмет і об'єкт соціології. Структура соціології. Теоретична соціологія. Спеціальні соціологічні теорії. Емпіричні соціологічні дослідження. Функції соціології як науки.

Значення соціології для розвитку медицини як науки і як виду суспільної практики.

Передумови виникнення соціології. Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Зародження та становлення соціології медицини.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Предмет і об'єкт соціології. Структура соціології. Теоретична соціологія. Спеціальні соціологічні теорії. Емпіричні соціологічні дослідження. Функції соціології як науки.

Значення соціології для розвитку медицини як науки і як виду суспільної практики.

Передумови виникнення соціології. Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.

Зародження та становлення соціології медицини.

Студенти повинні знати:

- предмет і об'єкт соціології;
- структуру соціології;
- функції соціології;
- основні етапи становлення і розвитку соціології як науки;
- значення соціології для розвитку медицини.

Тема 2. Методика проведення соціологічних досліджень

ЛЕКЦІЯ

Значення соціологічних досліджень для розвитку соціології та вирішення конкретних соціальних проблем. Роль соціологічних досліджень у вирішенні проблем у системі охорони здоров'я та розвитку медичної науки. Види соціологічних досліджень. Спостереження. Опитування. Аналіз документів. Соціологічний експеримент. Програма соціологічного дослідження. Методи формування вибірки.

Основні напрями соціологічних досліджень в галузі медицини та охорони здоров'я.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Вимоги до складання анкет та опитувальних листів. Види запитань. Оброблення та аналіз соціологічної інформації.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Значення соціологічних досліджень для розвитку соціології та для вирішення конкретних соціальних проблем. Види соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження. Методи формування вибірки.

Основні напрями соціологічних досліджень в галузі медицини та охорони здоров'я.

Вимоги до складання анкет та опитувальних листів. Види запитань. Оброблення та аналіз соціологічної інформації.

Студенти повинні знати:

- значення соціологічних досліджень для розвитку соціології та для вирішення конкретних соціальних проблем;
- види соціологічних досліджень;
- значення програми соціологічного дослідження для організації його проведення;
- розділи, з яких складається програма соціологічного дослідження;
- значення вибіркового соціологічного дослідження;
- вимоги до складання анкет та опитувальних листів.

Тема 3. Суспільство як соціальний організм

ЛЕКЦІЯ

Основні теорії походження суспільства. Основні підходи до вирішення проблеми типологізації суспільства. Формаційна теорія розвитку суспільства. Теорія постіндустріального суспільства. Теорія інформаційного суспільства. Характерні особливості сучасного суспільства.

Соціальна структура суспільства. Соціальні спільності. Соціальні верстви та класи. Поняття про середній клас. Соціальна стратифікація, цільові групи та система охорони здоров'я. Соціальна мобільність.

Зв'язок між здоров'ям населення та соціальною диференціацією.

Базові соціальні інститути та їхні функції. Медицина як соціальний інститут.

Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки. Соціальні відносини. Соціальні конфлікти.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина, як

соціальний інститут.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Основні теорії походження суспільства. Основні підходи до вирішення проблеми типологізації суспільства. Соціальна структура суспільства. Зв'язок між здоров'ям населення та соціальною диференціацією.

Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина як соціальний інститут.

Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки. Соціальні відносини. Соціальні конфлікти.

Студенти повинні знати:

- основні теорії походження суспільства;
- основні підходи до вирішення проблеми типологізації суспільства;
- основні характеристики постіндустріального та інформаційного суспільства;
- мати поняття про соціальну структуру суспільства;
- основні соціальні спільності сучасного суспільства;
- мати поняття про середній клас;
- мати поняття про соціальну мобільність;
- базові соціальні інститути та їх функції;
- функції медицини, як соціального інституту;
- сутність та форми соціальної взаємодії;
- мати поняття про соціальний конфлікт. Причини його виникнення та шляхи розв'язання.

Тема 4. Особистість. Соціалізація особистості

ЛЕКЦІЯ

Людина як біосоціальна система. Соціологічні теорії особистості. Соціальні типи особистості. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус. Соціальна роль.

Особистість як предмет вивчення медичної соціології.

Поняття "соціалізація". Механізми соціалізації. Основні теорії соціалізації. Моделі рольового тренінгу (Т. Парсонс), соціального вчення (Дж. Доллард, Б. Скіннер), міжособистісного спілкування (Ч. Кулі, Дж. Мід). Зв'язок теоретичних засад моделі міжособистісного спілкування з практикою групової психотерапії. Модель "когнітивної" соціалізації (Ж. Піаже, А. Маслоу). Вплив медичної науки на формування розуміння соціалізації в теорії психоаналізу (З. Фройд).

Основні етапи процесу соціалізації.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Основні теорії соціалізації.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Людина як біосоціальна система. Соціологічні теорії особистості. Соціальні типи особистості. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус. Соціальна роль.

Особистість як предмет вивчення медичної соціології.

Поняття “соціалізація”. Механізми соціалізації. Основні теорії соціалізації.

Основні етапи процесу соціалізації.

Студенти повинні знати:

- соціологічні теорії особистості;
- соціальні типи особистості;
- поняття “соціальний статус” та “соціальна роль”;
- особистість як предмет вивчення медичної соціології;
- поняття “соціалізація”.

Тема 5. Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом

ЛЕКЦІЯ

Об’єкт, предмет, функції, категорії соціології економіки. Економічне життя. Функції економіки. Економічні відносини. Соціально-економічна поведінка. Економічна культура. Економічні інтереси. Економічні моделі надання медичних послуг населенню.

Праця як соціальний процес. Функції праці. Основні категорії соціології праці: характер праці, зміст праці, умови праці, ставлення до праці, зайнятість населення, мотивація трудової діяльності, трудова адаптація, трудова мобільність, трудова кар’єра тощо. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології. Теорії наукового менеджменту (Ф.-В. Тейлор), менеджменту людських відносин (Е. Мейо). Особливості трудової діяльності в медичній сфері.

Трудовий колектив. Функції трудового колективу. Структура трудового колективу. Соціально-психологічний клімат трудового колективу. Трудовий колектив лікувально-профілактичного закладу. Соціометрія.

Основи соціального управління трудовим колективом. Формування компонентів сприятливого соціально-психологічного клімату в колективах медичних закладів. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв’язання.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв’язання.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Економічне життя суспільства. Праця як соціальний процес. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології. Теорії наукового менеджменту (Ф.-В. Тейлор), менеджменту людських відносин (Е. Мейо). Особливості трудової діяльності в медичній сфері.

Трудовий колектив. Функції трудового колективу. Структура трудового колективу. Соціально-психологічний клімат трудового колективу. Трудовий колектив лікувально-профілактичного закладу. Соціометрія.

Основи соціального управління трудовим колективом.

Студенти повинні знати:

- об'єкт, предмет, функції, категорії соціології економіки;
- поняття “економічне життя”;
- функції економіки;
- поняття “соціально-економічна поведінка”;
- економічні моделі надання медичних послуг населенню;
- поняття “праця”;
- основні категорії соціології праці: характер праці, зміст праці, умови праці, ставлення до праці, зайнятість населення, мотивація трудової діяльності, трудова адаптація, трудова мобільність, трудова кар'єра;
- особливості трудової діяльності в медичній сфері;
- поняття “трудовий колектив”;
- функції та структуру трудового колективу;
- суть соціометричного дослідження;
- основи соціального управління трудовим колективом.

Тема 6. Соціологія політики

ЛЕКЦІЯ

Політична сфера суспільного життя. Політичний інтерес. Поняття влади. Способи здійснення влади. Політичний режим. Авторитаризм. Тоталітаризм. Демократія. Форми демократії. Механізми, що забезпечують функціонування демократичного суспільства.

Політична система суспільства. Форми політичної системи.

Держава — основний політичний інститут. Ознаки держави. Форми державного правління та державного устрою. Правова держава та громадянське суспільство.

Громадські організації та громадсько-політичні рухи.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Політична система в Україні.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Політична сфера суспільного життя. Способи здійснення влади. Політичний режим. Механізми, що забезпечують функціонування демократичного суспільства.

Політична система суспільства. Громадські організації та громадсько-політичні рухи.

Студенти повинні знати:

- поняття “політична сфера суспільного життя”;
- поняття про владу;
- способи здійснення влади;
- форми політичного режиму;
- механізми, що забезпечують функціонування демократичного суспільства;
- поняття “політична система суспільства”;
- поняття “правова держава” та “громадянське суспільство”;
- особливості політичної системи України.

Тема 7. Етносоціологія. Соціологія релігії

ЛЕКЦІЯ

Предмет етносоціології. Поняття про етнос. Етнічна ідентичність. Народність. Нація. Титульні нації. Національні меншини. Національно-етнічні процеси і відносини. Інтеграція. Асиміляція. Сепаратизм. Геноцид. Національне питання та націоналізм як соціальне явище. Етнічні процеси в українському суспільстві.

Релігія: структура, функції, класифікація. Сакралізація. Секуляризація. Релігійні процеси в Україні. Вплив релігії на інші соціальні інститути. Взаємозв'язок релігії і медицини як соціальних інститутів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Релігійні процеси в Україні.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Предмет етносоціології. Поняття про етнос. Народність. Нація. Національно-етнічні процеси і відносини. Етнічні процеси в українському суспільстві.

Релігія: структура, функції, класифікація. Сакралізація. Секуляризація. Релігійні процеси в Україні.

Студенти повинні знати:

- поняття про етнос, нації;
- національно-етнічні процеси і відносини;
- поняття “інтеграція”, “асиміляція”, “сепаратизм”, “геноцид”, “національне питання”;
- сутність націоналізму як соціального явища;

- особливості етнічних процесів в українському суспільстві;
- функції, класифікацію релігії;
- особливості релігійних процесів в Україні

Тема 8. Соціологія сім'ї. Гендерні відносини

ЛЕКЦІЯ

Сім'я як специфічна мала соціальна група і як важливий соціальний інститут. Поняття про шлюб. Історичні форми шлюбу. Класифікація сім'ї. Життєвий цикл сім'ї. Функції сім'ї. Сучасні тенденції розвитку шлюбних і сімейних відносин. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.

Поняття “гендер” та “гендерні відносини”. Проблема гендерної рівності в суспільстві та зокрема, в галузі охорони здоров'я.

Демографічні процеси.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Роль медицини в забезпеченні відтворення населення та плануванні сім'ї.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Сім'я як специфічна мала соціальна група і як важливий соціальний інститут. Поняття про шлюб. Сучасні тенденції розвитку шлюбних та сімейних відносин. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.

Проблема гендерної рівності в суспільстві.

Демографічні процеси. Роль медицини у забезпеченні відтворення населення та плануванні сім'ї.

Студенти повинні знати:

- сутність сім'ї як соціального інституту;
- поняття про шлюб;
- класифікацію сім'ї;
- життєвий цикл сім'ї;
- функції сім'ї;
- сучасні тенденції розвитку шлюбних та сімейних відносин;
- поняття “гендер” та “гендерні відносини”;
- демографічні процеси сучасного суспільства.

Тема 9. Соціологія медицини та здоров'я

ЛЕКЦІЯ

Предмет соціології медицини. Поняття “здоров'я” та “хвороба”. Медичні переконання. Медицина як професія.

Соціальні відносини в медичній галузі. Система відносин лікар — пацієнт — медична сестра.

Медична влада. Лікарська помилка.

Соціальна організація медичної допомоги. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.

Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Напрями реформування системи охорони здоров'я України.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Предмет соціології медицини. Поняття “здоров'я” та “хвороба”. Медичні переконання. Медицина як професія. Соціальні відносини в медичній галузі.

Соціальна організація медичної допомоги. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.

Напрями реформування системи охорони здоров'я України.

Студенти повинні знати:

- поняття “здоров'я” та “хвороба”;
- функції медицини як соціального інституту;
- сутність соціальних відносин в медичній галузі;
- форми соціальної організації медичної допомоги;
- напрями реформування системи охорони здоров'я України.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Предмет і об'єкт соціології як науки.
2. Структура соціології.
3. Значення соціології для розвитку медицини.
4. Передумови виникнення соціології.
5. Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.
6. Зародження та становлення соціології медицини.
7. Роль соціологічних досліджень у вирішенні проблем в системі охорони здоров'я та розвитку медичної науки.
8. Види соціологічних досліджень.
9. Програма соціологічного дослідження.
10. Вибіркове соціологічне дослідження. Методи формування вибірки.
11. Анкети та опитувальні листи.
12. Основні теорії походження суспільства.
13. Основні підходи до вирішення проблеми типологізації суспільства.
14. Соціальна структура суспільства.
15. Соціальна стратифікація.
16. Зв'язок між здоров'ям населення та соціальною диференціацією.
17. Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки.
18. Соціальні конфлікти та шляхи їх розв'язання.
19. Людина як біосоціальна система.
20. Соціальний статус і соціальна роль.
21. Соціальна мобільність.
22. Особистість як предмет вивчення медичної соціології.
23. Поняття "соціалізація".
24. Механізми соціалізації особистості.
25. Основні етапи процесу соціалізації.
26. Економічне життя. Функції економіки.
27. Економічні моделі організації системи охорони здоров'я.
28. Праця як соціальний процес.
29. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології.
30. Трудовий колектив. Функції трудового колективу.
31. Структура трудового колективу.
32. Соціально-психологічний клімат трудового колективу.
33. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.
34. Політична сфера суспільного життя.
35. Поняття про владу.
36. Політичний режим.
37. Механізми, що забезпечують функціонування демократичного суспільства.
38. Політична система суспільства.
39. Політична система України.
40. Поняття про етнос та націю.
41. Національно-етнічні процеси і відносини.

42. Національне питання та націоналізм як соціальне явище.
43. Релігія: структура, функції, класифікація.
44. Релігійні процеси в Україні.
45. Взаємозв'язок релігії і медицини як соціальних інститутів.
46. Сім'я як специфічна мала соціальна група і як важливий соціальний інститут.
47. Поняття про шлюб. Історичні форми шлюбу.
48. Класифікація сім'ї.
49. Сучасні тенденції розвитку шлюбних та сімейних відносин.
50. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.
51. Проблема гендерної рівності в суспільстві та зокрема, у галузі охорони здоров'я.
52. Демографічні процеси.
53. Роль медицини у забезпеченні відтворення населення та плануванні сім'ї.
54. Предмет соціології медицини.
55. Медицина як професія.
56. Соціальні відносини в медичній галузі.
57. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.
58. Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Вербець В.В. Соціологія. Курс лекцій: навч. посіб. — К., 2009.

Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: навч. посіб. — К., 2002.

Козловець Є.А. Соціологія: словник термінів. — К., 2006.

Лобанова А.С. Соціологія: навч.-метод. посіб. — Кривий Ріг, 1998.

Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Базовий курс. — К., 2006.

Піча В.М. Соціологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К., 2000.

Решетников А.В. Методология исследований в социологии медицины. — М., 2000.

Решетников А.В. Социология медицины. — М., 2007.

Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. — К., 2001.

Додаткова

Соціологія: Курс лекцій / За ред. В.М. Піча. — К., 1996.

Соціологія: навч. посіб. / Упоряд. П.П. Марчук. — Тернопіль, 1998.

Соціологія: підручник / За ред. В.Г. Городяненка. — К., 2006.

Соціологія: підручник для вищої школи / За ред. Андрущенко. — Харків, 1998.

Требіна М.П. Соціологія. — К., 2010.

Юрій М.Ф. Соціологія: підручник. — К., 2009.

Якуба О.О. Соціологія : навч. посіб. — Харків, 1996.